

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG 1/13. SZ. VÉLEMÉNYE (nagytanács)
2014. október 14.

„Az EUMSZ 218. cikk (11) bekezdése alapján hozott vélemény — A gyermekek jogellenes külföldre vitelének polgári jogi vonatkozásairól szóló egyezmény — Harmadik államok csatlakozása — 2201/2003/EK rendelet — Az Európai Unió kizárólagos külső hatásköre — Az uniós szabályok egységes és koherens alkalmazása és az általuk létrehozott rendszer megfelelő működése sérelmének kockázata”

Az 1/13. sz. vélemény iránti eljárásban,

a Bírósághoz az EUMSZ 218. cikk (11) bekezdése alapján benyújtott vélemény iránti kérelem tárgyában, amelyet az Európai Bizottság 2013. június 21-én terjesztett elő,

A BÍRÓSÁG (nagytanács)

tagjai: V. Skouris elnök, K. Lenaerts elnökhelyettes, A. Tizzano, R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič és J.-C. Bonichot tanácselnökök, A. Rosas, J. Malenovský (előadó), A. Arabadjiev, M. Safjan, D. Šváby, M. Berger és A. Prechal bírák,

főtanácsnok: N. Jääskinen,

hivatalvezető: M.-A. Gaudissart egységvezető,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2014. április 1-jei tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- az Európai Bizottság képviselőiben F. Castillo de la Torre és A.-M. Rouchaud-Joët, meghatalmazotti minőségben,
- a belga kormány képviselőiben C. Pochet, J.-C. Halleux és T. Materne, meghatalmazotti minőségben,
- a cseh kormány képviselőiben M. Smolek és E. Ruffer, meghatalmazotti minőségben,
- a dán kormány képviselőiben C. Thorning, meghatalmazotti minőségben,
- a német kormány képviselőiben T. Henze és J. Kemper, meghatalmazotti minőségben,
- az észt kormány képviselőiben K. Kraavi-Käerdi, meghatalmazotti minőségben,
- az ír kormány képviselőiben T. Joyce és E. McPhillips, meghatalmazotti minőségben,
- a görög kormány képviselőiben T. Papadopoulou, meghatalmazotti minőségben,
- a spanyol kormány képviselőiben M. Sampol Pucurull és N. Díaz Abad, meghatalmazotti minőségben,

- a francia kormány képviselőjében E. Belliard, N. Rouam, G. de Bergues és D. Colas, meghatalmazotti minőségben,
 - az olasz kormány képviselőjében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítők: M. Fiorilli és P. Garofoli avvocati dello Stato,
 - a ciprusi kormány képviselőjében I. Neophytou és D. Kalli, meghatalmazotti minőségben,
 - a lett kormány képviselőjében I. Kalniņš és D. Pelše, meghatalmazotti minőségben,
 - a litván kormány képviselőjében K. Dieninis és A. Svinkūnaitė, meghatalmazotti minőségben,
 - az osztrák kormány képviselőjében C. Pesendorfer, meghatalmazotti minőségben,
 - a lengyel kormány képviselőjében M. Arciszewski, B. Majczyna és A. Miłkowska, meghatalmazotti minőségben,
 - a portugál kormány képviselőjében L. Fernandes és S. Nunes de Almeida, meghatalmazotti minőségben,
 - a román kormány képviselőjében R.-H. Radu, A.-G. Vacaru és A. Voicu, meghatalmazotti minőségben,
 - a szlovák kormány képviselőjében B. Ricziová, meghatalmazotti minőségben,
 - a finn kormány képviselőjében J. Heliskoski, meghatalmazotti minőségben,
 - a svéd kormány képviselőjében A. Falk és U. Persson, meghatalmazotti minőségben,
 - az Egyesült Királyság Kormányának képviselőjében M. Holt, meghatalmazotti minőségben, segítők: J. Holmes és R. Palmer barristers,
 - az Európai Parlament képviselőjében A. Caiola és A. Pospíšilová Padowska, meghatalmazotti minőségben,
 - az Európai Unió Tanácsa képviselőjében J. Monteiro és A. De Elera, meghatalmazotti minőségben,
- a főtanácsnok meghallgatását követően,

kiadta a következő

Véleményt

1. Az Európai Bizottság által a Bírósághoz benyújtott vélemény iránti kérelem szövege a következő:

„Az [Európai] Unió kizárólagos hatáskörébe tartozik-e annak elfogadása, hogy valamely harmadik ország csatlakozzon a gyermekek jogellenes külföldre vitelének polgári jogi vonatkozásairól szóló, [Hágában 1980. október 25-én megkötött] egyezményhez [a továbbiakban: az 1980. évi Hágai Egyezmény]?”

Jogi háttér

A nemzetközi jog

2. 2. Az összes tagállam részes fél az 1980. évi Hágai Egyezményben (kihirdette: az 1986. évi 14. törvényerejű rendelet). Az Unió nem részes fél ezen egyezményben.
 3. 3. Ezen egyezmény 1. cikke értelmében: „Az Egyezmény célja:
 - a) a) biztosítani a bármelyik Szerződő Államba jogellenesen elvitt vagy ott elrejtett [helyesen: visszatartott] gyermekek azonnali visszajuttatását [helyesen: visszavitelét];
 - b) b) valamint azt, hogy a gyermekek feletti felügyelet, illetve a láthatás gyakorlására szolgáló – az egyik Szerződő Állam jogrendszeréből folyó – jogot a többi Szerződő Államban ténylegesen tiszteletben tartásák.”
 4. 4. Az említett egyezmény 3. cikke kimondja: „A gyermek elvitele vagy elrejtése [helyesen: visszatartása] jogellenes, ha az:
 - a) a) sérti az azon Szerződő Állam jogrendszere szerint egy személynek, egy intézménynek vagy bármilyen más szervnek – akár együttesen, akár külön-külön – juttatott felügyeleti jogot, amelyben a gyermeknek az elvitelét vagy elrejtését [helyesen: visszatartását] közvetlenül megelőzően a szokásos tartózkodási helye volt; és
 - b) b) ezeket a jogokat [helyesen: ezt a jogot] az elvitel vagy elrejtés [helyesen: visszatartás] időpontjában – együttesen vagy külön-külön – gyakorolták, vagy azok [helyesen: annak] gyakorlásában éppen az elvitel vagy visszatartás akadályozta meg az arra jogosultakat.
- [...]”
5. 5. Az 1980. évi Hágai Egyezmény II. fejezete a központi hatóságokról szól. Az egyezmény e II. fejezetében szereplő 6. cikke szerint minden szerződő állam egy központi hatóságot jelöl ki az ezen egyezmény által erre a hatóságra hárított feladatok ellátására. Az egyezmény 7. cikke értelmében a központi hatóságoknak együtt kell működniük egymással, és támogatniuk kell az államuk hatáskörrel bíró szervei közti együttműködést. Így különösen minden szükséges intézkedést meg kell tenniük avégett, hogy kiderítsék a szokásos tartózkodási helye szerinti államtól eltérő államból jogellenesen elvitt vagy ilyen államban visszatartott gyermek (a továbbiakban: jogellenesen elvitt gyermek) tartózkodási helyét és hogy biztosítsák a gyermek önkéntes visszavitelét vagy az ügy békés elintézését. A központi hatóságok ugyancsak kötelesek ideiglenes intézkedéseket elfogadni vagy elfogadtatni annak megakadályozása érdekében, hogy az ilyen gyermeket további ártalom érje. A gyermek visszavitele érdekében bírósági vagy államigazgatási eljárásokat kezdeményeznek, vagy azokat megkönnyítik, és – adott esetben – lépéseket tesznek a láthatási jog tényleges gyakorlásának megszervezésére vagy biztosítására, vagyis azon jog biztosítására, hogy a gyermeket korlátozott időtartamra a szokásos lakóhelyétől eltérő helyre vigyék (a továbbiakban: láthatási jog). Szükség esetén a központi hatóságok megteszik a gyermek biztonságos visszaviteléhez szükséges államigazgatási előkészületeket.
 6. 6. Az említett egyezménynek „A gyermek visszavitele” címet viselő III. fejezetében található a 8–20. cikk.
 7. 7. Ugyanezen egyezmény 8. cikkének első bekezdése kimondja:

„Az a személy, intézmény vagy más szerv, amely azt állítja, hogy a gyermeket a gyermek feletti felügyeleti jog megsértésével vitték vagy rejtették el [helyesen: tartották vissza], a gyermek visszavitelének biztosításában való közreműködés iránt akár a gyermek szokásos tartózkodási helye szerinti, akár bármely más Szerződő Állam Központi Hatóságához fordulhat.”

8. 8.Az 1980. évi Hágai Egyezmény 12. cikke a következőképpen fogalmaz:

„Ha a gyermek jogellenes elvitelének vagy elrejtésének [helyesen: visszatartásának] a 3. Cikk szerinti esetében a gyermek jogellenes elvitelétől vagy elrejtésétől [helyesen: visszatartásától] az eljárásnak azon Szerződő Állam igazságügyi vagy államigazgatási szervei előtti megindításáig, ahol a gyermek van, egy évnél kevesebb idő telt el, az érintett hatóság haladéktalanul elrendeli a gyermek visszavitelét.

Az igazságügyi vagy államigazgatási szerv akkor is elrendeli a gyermek visszavitelét, ha az eljárást az előző bekezdésében említett egyéves határidő lejárta után indították, kivéve, ha bizonyítják, hogy a gyermek már beilleszkedett új környezetébe.

Ha a megkeresett Állam igazságügyi vagy államigazgatási szerve okkal hiheti, hogy a gyermeket egy másik Szerződő Államba vitték, az eljárást felfüggesztheti vagy a kérelmet elutasíthatja.”

9. 9.Az említett egyezmény 13. cikke az alábbiak szerint rendelkezik:„Az előző cikkben foglalt rendelkezések ellenére a megkeresett Állam igazságügyi vagy államigazgatási szerve nem köteles elrendelni a gyermek visszavitelét, ha az azt ellenző személy, intézmény vagy más szerv bizonyítja, hogy

- a) a) a gyermek felett felügyeleti joggal rendelkező személy, intézmény vagy más szerv az elvitel vagy elrejtés [helyesen: visszatartás] időpontjában nem gyakorolta ténylegesen e jogokat [helyesen: jogot], illetve előzetesen vagy utólag hozzájárult az elvitelhez vagy elrejtéshez [helyesen: visszatartáshoz];
- b) b) a gyermeket visszavitele testi vagy lelki károsodásnak tenné ki vagy bármi más módon elviselhetetlen helyzetet teremtene számára.

Az igazságügyi vagy államigazgatási szerv akkor is megtagadhatja a gyermek visszavitelének elrendelését, ha úgy találja, hogy a gyermek ellenzi a visszavitelét és elérte már az érettségnek azt a fokát, amikor nézetei már számításba veendőek.

Az e cikkben meghatározott körülmények mérlegelése során az igazságügyi vagy államigazgatási szervek figyelembe veszik a gyermek szociális háttéréről a gyermek szokásos tartózkodási helye szerinti Központi Hatóság vagy más – hatáskörrel bíró – hatóság által szolgáltatott információt.”

10. 10.Ugyanezen egyezmény 16. cikke értelmében:

„A gyermeknek a 3. Cikk értelmében vett jogellenes elviteléről vagy elrejtéséről [helyesen: visszatartásáról] szóló értesítés kézhezvételét követően annak a Szerződő Államnak az igazságügyi vagy államigazgatási szervei, ahová a gyermeket vitték, vagy ahol a gyermeket elrejtették, mindaddig nem döntenek a szülői felügyeleti jog érdemét illetően, amíg nem születik határozat arról, hogy a gyermeket az ezen Egyezmény szerinti eljárásban nem kell visszavinni; feltéve, hogy az ezen Egyezmény szerinti kérelem az értesítés kézhezvételétől számított ésszerű időn belül megérkezik.”

11. 11.Az 1980. évi Hágai Egyezmény „Láthatási jogok [helyesen: jog]” címet viselő IV. fejezetében található a 21. cikk. E 21. cikk első bekezdése kimondja:

„A láthatási jog tényleges gyakorlásának biztosítása vagy megszervezése iránt ugyanolyan módon intézhető kérelem a Szerződő Államok Központi Hatóságaihoz, mint a gyermek visszavitele iránt.”

12. 12.Az említett egyezmény „Általános rendelkezések” címet viselő V. fejezet tartalmazza a 22–36. cikket, amely többek között a jogellenesen elvitt gyermek visszavételére vonatkozó közös eljárási rendelkezéseket és a láthatási jog gyakorlásának garanciáit pontosítja.

13. 13.Az ugyanezen egyezmény „Záró rendelkezések” címet viselő VI. fejezetében szereplő 38. cikk kimondja:

„Bármely más Állam csatlakozhat az Egyezményhez.

A csatlakozási okiratot a Holland Királyság Külügyminisztériumánál kell letétbe helyezni.

Az Egyezmény az ahhoz csatlakozó Állam viszonylatában a csatlakozási okirat letétbe helyezését követő harmadik naptári hónap első napján lép hatályba.

A csatlakozás csak a csatlakozó Államnak azon Szerződő Államokkal való viszonylatában lesz érvényes, amelyek kinyilvánították, hogy elfogadják a csatlakozást. Ezt a nyilatkozatot azoknak a tagállamoknak is meg kell tennie [helyesen: tenniük], amelyek a csatlakozást követően erősítették meg, fogadták el, vagy hagyták jóvá az Egyezményt. Ezt a nyilatkozatot a Holland Királyság Külügyminisztériumánál kell letétbe helyezni, amely annak hiteles másolatát diplomáciai úton továbbítja minden Szerződő Államhoz.

Az Egyezmény a csatlakozó és a csatlakozás elfogadását kinyilvánító Állam között a csatlakozást elfogadó nyilatkozat letétbe helyezését követő harmadik naptári hónap első napján lép hatályba.”

Az uniós jog

14. 14.A házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet (HL L 338., 1. o., magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 243. o.) (17) preambulumbekzdése szerint:

„A gyermek jogellenes elvitele vagy visszatartása esetében a gyermek visszavitelét haladéktalanul el kell érni, és ebből a célból az [1980. évi Hágai Egyezményt] kell továbbra is alkalmazni, az e rendelet rendelkezéseivel, különösen a 11. cikkel kiegészített formában. [...]”

15. 15.E rendelet 8. cikke kimondja:„(1) Egy tagállam bíróságai joghatósággal rendelkeznek olyan gyermek feletti szülői felelősségre vonatkozó ügyekben, aki a bíróság megkeresésekor az adott tagállamban szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik.(2) Az (1) bekezdést a 9., 10. és 12. cikk rendelkezéseire figyelemmel kell alkalmazni.”
16. 16.Az említett rendelet 10. cikke szabályozza a tagállamok bíróságainak joghatóságát a gyermek elvitele esetében. E cikk kimondja, hogy a gyermek jogellenes elvitele vagy visszatartása esetében, az a) és b) pontjában felsorolt további feltételek teljesülése esetén, azon tagállam bíróságai, amelyben a jogellenes elvitelt vagy visszatartást közvetlenül megelőzően a gyermek szokásos tartózkodási hellyel rendelkezett, mindaddig megtartják joghatóságukat, amíg a gyermek másik tagállamban szokásos tartózkodási helyet nem szerez.
17. 17.Ugyanezen rendelet 11. cikke a következőképpen fogalmaz:„(1) A (2)–(8) bekezdést kell alkalmazni, amennyiben a felügyeleti jogokat gyakorló személy, intézmény vagy más szerv egy tagállam illetékes hatóságaihoz folyamodik azért, hogy azok a[z] [1980. évi Hágai Egyezmény] alapján hozzon [helyesen: hozzanak] határozatot annak érdekében, hogy kérelmezze annak a gyermeknek a visszavitelét, akit közvetlenül a jogellenes elvitel, illetve visszatartás előtti szokásos tartózkodási helye szerinti tagállamtól eltérő tagállamba jogellenesen elvittek, illetve ott visszatartottak.(2) Az 1980. évi Hágai Egyezmény 12. és 13. cikkének alkalmazásakor biztosítani kell, hogy a gyermek lehetőséget kapjon az eljárások során történő meghallgatásra, kivéve ha ez a gyermek életkora vagy érettségi szintje miatt nem tűnik

célszerűnek.(3) Annak a bíróságnak, amelyhez az (1) bekezdésben említettek szerint a gyermek visszavitele iránti kérelmet nyújtanak be, a lehető leggyorsabban kell eljárnia a kérelemmel kapcsolatban, igénybe véve a nemzeti jogában rendelkezésre álló leggyorsabb eljárásokat.

Az első albekezdés sérelme nélkül, a bíróság – amennyiben rendkívüli körülmények nem gátolják meg – a kérelem benyújtását követően legkésőbb hat héten belül határozatot hoz.(4) A bíróság nem utasíthatja el a gyermek visszavételére irányuló kérelmet az 1980. évi Hágai Egyezmény 13b. cikke [helyesen: 13. cikkének b) pontja] alapján, amennyiben megállapítják, hogy megfelelő intézkedések történtek annak érdekében, hogy visszavitele után biztosítsák a gyermek védelmét.(5) A bíróság nem utasíthatja el a gyermek visszavételére irányuló kérelmet, kivéve ha a gyermek visszavételét kérelmező személy lehetőséget kapott a meghallgatásra.(6) Amennyiben a bíróság határozott a visszavitel iránti kérelem elutasításáról az 1980. évi Hágai Egyezmény 13. cikke alapján, a bíróságnak akár közvetlenül, akár központi hatóságán keresztül, a nemzeti jog által meghatározottak szerint haladéktalanul el kell juttatnia a visszavitel elutasításáról szóló bírósági végzést és a vonatkozó okiratokat, különösen a bírósági tárgyalások jegyzőkönyvének másolatát azon tagállam joghatósággal rendelkező bíróságához vagy központi hatóságához, amelyben a gyermek közvetlenül a jogellenes elvitel, illetve visszatartás előtt szokásos tartózkodási hellyel rendelkezett. A bírósághoz a visszavitel elutasításáról szóló határozat keltétől számított egy hónapon belül be kell nyújtani az összes említett okiratot.(7) Kivéve, ha a felek egyike már felkereste azon tagállam bíróságait, ahol a gyermek közvetlenül a jogellenes elvitel, illetve visszatartás előtt szokásos tartózkodási hellyel rendelkezett, a (6) bekezdésben említett határozatot átvevő bíróságnak vagy központi hatóságnak tájékoztatnia kell ezekről a feleket, és fel kell kérnie őket arra, hogy az értesítéstől számított három hónapon belül a nemzeti joggal összhangban nyújtsanak be a bírósághoz egy beadványt az iránt, hogy a bíróság megvizsgálhassa a gyermekekre vonatkozó felügyeleti jog kérdését.

Az e rendeletben szereplő joghatóságról szóló rendelkezések sérelme nélkül a bíróság lezárja az ügyet, amennyiben a határidőn belül a bírósághoz nem érkezik beadvány.(8) Az 1980. évi Hágai Egyezmény 13. cikke szerinti visszavitel elutasító határozat ellenére, e rendelet szerint joghatósággal rendelkező bíróság által kibocsátott későbbi, a gyermek visszavételét elrendelő határozatok az alábbi III. fejezet 4. szakaszával összhangban hajthatók végre a gyermek visszavételének biztosítása érdekében.”

18. 18.A 2201/2003 rendelet 41. cikke (1) bekezdésének első albekezdése értelmében:

„A valamely tagállamban meghozott végrehajtható határozat alapján biztosított [...] láthatási jogokat egy másik tagállamban a végrehajthatóvá nyilvánításának szükségessége és az elismerése megtagadásának lehetősége nélkül ismerik el és hajtják végre, amennyiben a határozatot az eredeti eljárás helye szerinti tagállamban [...] igazolták.”

19. 19.E rendelet 42. cikke (1) bekezdésének első albekezdése kimondja:

„A gyermeknek a valamely tagállamban meghozott végrehajtható határozat alapján elrendelt, a [2201/2003 rendelet 11. cikke (8) bekezdésével összhangban álló] visszavételét egy másik tagállamban a végrehajthatóvá nyilvánításának szükségessége és az elismerése megtagadásának lehetősége nélkül ismerik el és hajtják végre, amennyiben a határozatot az eredeti eljárás helye szerinti tagállamban [...] igazolták.”

20. 20.Az említett rendelet „Együttműködés a központi hatóságok között a szülői felelősségre vonatkozó ügyekben” címet viselő IV. fejezetében szerepel annak 53–58. cikke.

21. 21.Ugyanezen rendelet 55. cikke szerint a központi hatóságok megteszik a megfelelő lépéseket többek között annak érdekében, hogy tájékoztatást és segítséget nyújtsanak a szülői felelősség jogosultjainak, akik a területükön a határozatok elismerését és végrehajtását kérik, különösen a láthatási jogra és a gyermek visszavételére vonatkozóan.

22. 22.A 2201/2003 rendelet 57. cikke értelmében:„(1) A szülői felelősség jogosultjai az 55. cikkben említett segítségnyújtás iránti megkeresést nyújthatnak be a szokásos tartózkodási helyük szerinti tagállam központi hatóságának vagy azon tagállam központi hatóságának, ahol a gyermek szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik, vagy ahol tartózkodik. A kérelemnek általában tartalmaznia kell a végrehajtása szempontjából lényeges összes hozzáférhető információt. Amennyiben a segítségnyújtás iránti kérelem az e rendelet hatálya alá tartozó szülői felelősségre vonatkozó határozat elismerésére vagy végrehajtására vonatkozik, a szülői felelősség jogosultja mellékeli a 39. cikkben, a 41. cikk (1) bekezdésében, illetve a 42. cikk (1) bekezdésében meghatározott igazolásokat.(2) A tagállamok közlik a Bizottsággal a[z] [uniós] intézményeknek a saját nyelvüktől eltérő azon hivatalos nyelvét vagy nyelveit, amely nyelveken a központi hatóságok részére szóló közlemények elfogadhatók.(3) A központi hatóságok által az 55. cikk szerint biztosított segítségnyújtás térítésmentes.(4) Az egyes központi hatóságok viselik saját költségeiket.”
23. 23.Az említett rendelet 60. cikke értelmében:„A tagállamok közötti kapcsolatokban e rendelet elsőbbséget élvez a következő egyezményekkel szemben, amennyiben azok az e rendelettel szabályozott ügyekre vonatkoznak:
- [...]
- e) e) [1980. évi Hágai Egyezmény]”
24. 24.Ugyanezen rendelet 62. cikke kimondja:„(1) [A] [...] 60. és 61. cikkben említett megállapodások és egyezmények továbbra is hatályban maradnak az e rendelet által nem érintett ügyek vonatkozásában. (2) A 60. cikkben említett egyezmények – különösen az 1980. évi Hágai Egyezmény – a 60. cikkel összhangban továbbra is hatályban maradnak azon tagállamok között, amelyek ezen egyezmények részes felei.”

A vélemény iránti kérelem háttere

25. 25.Az Örmény Köztársaság, az Albán Köztársaság, a Seychelle-szigeteki Köztársaság, a Marokkói Királyság, a Szingapúri Köztársaság, a Gaboni Köztársaság, az Andorrai Hercegség és az Oroszországi Föderáció különböző időpontokban egymást követően helyeztek letétbe az 1980. évi Hágai Egyezményhez való csatlakozásról szóló iratot.
26. 26.Úgy tekintve, hogy a gyermekek jogellenes külföldre vitelének területe az Unió kizárólagos hatáskörébe tartozik, a Bizottság 2011. december 21-én nyolc javaslatot fogadott el arra vonatkozóan, hogy az Európai Unió Tanácsa hozzon határozatot e nyolc harmadik államnak az 1980. évi Hágai Egyezményhez való csatlakozásának elfogadására vonatkozóan, a tagállamok által az Unió érdekében tett nyilatkozatról.
27. 27.A Tanácsban a tagállamok képviselőinek többsége úgy vélte, hogy a Tanácsot nem terheli jogi kötelezettség e javaslatok elfogadását illetően, mivel az Uniónak nincs kizárólagos hatásköre az érintett területen. Következésképpen a Tanács nem fogadta el az említett javaslatokat.
28. 28.Ilyen körülmények között a Bizottság úgy találta helyesnek, hogy az EUMSZ 218. cikk (11) bekezdése alapján a jelen vélemény iránti kérelemmel a Bírósághoz forduljon.

Az elfogadhatóságról

A Bíróság elé terjesztett észrevételek

29. 29.A cseh, a német, az észt, a görög, a francia, a ciprusi, a lett, a litván, az osztrák, a lengyel és a román kormány, valamint a Tanács úgy véli, hogy a vélemény iránti kérelem elfogadhatatlan, mivel nem felel meg azon feltételeknek, amelyek mellett valamely uniós intézmény megindíthatja az EUMSZ 218. cikk (11) bekezdése szerinti eljárást.
30. 30.Először is, e kérelem nem az e rendelkezés értelmében vett „megállapodás” megkötésére irányul, mivel annak célja a csatlakozás elfogadására vonatkozó nyilatkozatoknak (a továbbiakban: csatlakozást elfogadó nyilatkozatok) az 1980. évi Hágai Egyezmény 38. cikkének negyedik bekezdése alapján történő letétbe helyezése volt.
31. 31.E tekintetben, mivel az ilyen nyilatkozatok az ezen egyezményt végrehajtó aktusoknak minősülnek, a vélemény iránti kérelem nem valamely nemzetközi megállapodás megkötésére vonatkozik, hanem az említett egyezmény végrehajtása tekintetében az Unió és a tagállamok közötti hatáskörmegosztásra.
32. 32.Egyébiránt szó szerinti értelmében a „megállapodás” mindig szerződéses aktust jelent, amely kifejezés két egybehangzó akaratnyilatkozatot feltételez. Márpedig valamely harmadik államnak az ugyanezen egyezményhez való csatlakozása, és e csatlakozás valamely szerződő állam általi elfogadása nem minősül két egybehangzó akaratnyilatkozatnak, mivel nem kölcsönös szerződéses viszonyba illeszkedik. Sem csatlakozási szerződés keretében történő egybehangzó nyilatkozatokról nincs szó, sem valamely nemzetközi szerződés módosításáról. E nyilatkozat csupán az 1980. évi Hágai Egyezmény belső eszköze, melynek célja ezen egyezmény területi hatályának kiterjesztése.
33. 33.Másodszor, a vélemény iránti kérelem nem az EUMSZ 218. cikk (1) és (11) bekezdése értelmében vett, az Unió és harmadik államok közötti megállapodásra vonatkozik. Egyrészt az Unió nem csatlakozhat az említett egyezményhez, mivel annak 38. cikke e lehetőséget egyedül az államok számára tartja fenn. Másrészt az Unió nem rendelkezik hatáskörrel csatlakozást elfogadó nyilatkozat letétbe helyezésére.
34. 34.Harmadszor, a jelen vélemény 26. pontjában említett határozatjavaslatok elfogadásának megtagadásával a Tanács úgy döntött, hogy a kérdéses harmadik államok tekintetében nem tesz az e javaslatok tárgyát képező, csatlakozást elfogadó nyilatkozatot, így nincs szó az EUMSZ 218. cikk (11) bekezdése szerinti, ezen államokkal „tervezett” semmilyen megállapodásról.
35. 35.Negyedszer, a Bizottság a vélemény iránti kérelem ürügyén valójában a bizonyos tagállamok által jelenleg követett azon gyakorlatnak kíván véget vetni, hogy egyénileg fogadják el bizonyos csatlakozó államok csatlakozását. Márpedig ilyen helyzetben a Bizottságnak e tagállamokkal szemben kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárást kellett volna indítania az EUMSZ 258. cikk alapján.
36. 36.Az Európai Parlament és a Bizottság úgy vélik, hogy a vélemény iránti kérelem elfogadható.

A Bíróság álláspontja

A csatlakozást elfogadó nyilatkozat valamely „megállapodás” alkotóelemének való minősítéséről

37. 37.A szerződések jogáról szóló, 1969. május 23-i Bécsi Egyezmény (kihirdette: az 1987. évi 12. törvényerejű rendelet) 2. cikke (1) bekezdésének a) pontja szerint valamely nemzetközi megállapodás egyetlen, két vagy több, egymással kapcsolatos okmányban is írásba foglalható. Ezen okmányok testesíthetik tehát meg a nemzetközi jog kettő vagy több alanyának egybehangzó akaratát, alakszerűvé téve azt.
 38. 38.A jelen esetben az 1980. évi Hágai Egyezmény a 38. cikkében két, egymáshoz kapcsolódó okmányt említ: a csatlakozási okmányt és a csatlakozást elfogadó nyilatkozatot.
 39. 39.Az e két okmányban kifejezett akaratok egybehangzóak azon célt tekintve, amelyre mind az említett egyezményhez csatlakozó állam, mind az e csatlakozást elfogadó állam törekszik, vagyis hogy a nemzetközi jog szerint kölcsönösen elkötelezzék magukat arra, hogy kétoldalú kapcsolataikban ugyanazon egyezményt alkalmazzák.
 40. 40.Emellett az említett okmányok együttesen kiváltják az érintett államok által kívánt hatást. Az 1980. évi Hágai Egyezmény a 38. cikkének ötödik bekezdése értelmében a csatlakozó és a csatlakozás elfogadását kinyilvánító állam között a csatlakozást elfogadó nyilatkozat letétbe helyezését követő harmadik naptári hónap első napján lép hatályba.
 41. 41.Így a csatlakozási okmány és az e csatlakozást elfogadó nyilatkozat annak ellenére, hogy külön okmányban jelennek meg, együtt az érintett államok akaratának találkozását fejezik ki, tehát nemzetközi megállapodást alkotnak.
 42. 42.Mivel a valamely tagállam által letétbe helyezett, csatlakozást elfogadó nyilatkozat egy harmadik állammal kötött nemzetközi megállapodás alkotóeleme, e nyilatkozat az EUMSZ 218. cikk (1) és (11) bekezdése értelmében vett „megállapodás” fogalmi körébe tartozik, feltéve azonban, hogy az ugyanezen rendelkezések értelmében vett, az Unió által megkötni kívánt megállapodásról van szó.
- Annak lehetetlenségéről, hogy az Unió csatlakozzon az 1980. évi Hágai Egyezményhez, és hogy ezen egyezményhez való csatlakozást elfogadó nyilatkozatokat tegyen
43. 43.Azon érvet illetően, hogy az Unió nem csatlakozhat az 1980. évi Hágai Egyezményhez, emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó értelmezése szerint ki lehet kérni a Bíróság véleményét különösen az Unió és a tagállamok közötti, harmadik államokkal meghatározott megállapodás megkötésére vonatkozó hatáskörök megosztásának kérdéseiről. A Bíróság eljárási szabályzata 196. cikkének (2) bekezdése megerősíti ezt az értelmezést (lásd különösen: 1/03 vélemény, EU:C:2006:81, 112. pont és 1/08 vélemény, EU:C:2009:739, 109. pont). A jelen esetben a vélemény iránti kérelem az Unió azon hatáskörének kérdésére vonatkozik – tekintettel az uniós jogszabályokra –, hogy nemzetközi megállapodások megkötése céljából csatlakozást elfogadó nyilatkozatot tegyen. A kérelem nem érinti azon akadályokat, amelyekkel az Unió az ilyen megállapodások megkötésére vonatkozó nemzetközi szabályok miatt hatáskörének gyakorlása során szembesülhet.
 44. 44.Mindenesetre azon kérdés, hogy az Unió esetleg nem válhat formálisan valamely nemzetközi megállapodás részesévé, nem releváns. Abban az esetben ugyanis, ha az ilyen megállapodásban való részvétel feltételei kizárják magának az Uniónak a részvételét, noha e megállapodás az Unió külső hatáskörébe tartozik, akkor e hatáskör az Unió érdekében eljáró tagállamok közvetítésével gyakorolható (lásd ebben az értelemben: 2/91 vélemény, EU:C:1993:106, 5. pont).

A csatlakozást elfogadó nyilatkozat valamely, a vélemény iránti kérelem előterjesztésének időpontjában „tervezett” megállapodás alkotóelemének való minősítéséről

45. 45. Mindenekelőtt az EUMSZ 218. cikk (1) és (11) bekezdésével összhangban akkor lehet vélemény iránti kérelemmel a Bírósághoz fordulni, ha az Unió valamely megállapodás megkötését tervezi, ami magában foglalja, hogy annak megkötését az EUMSZ 218. cikkben előírt eljárás keretében hatáskörrel felruházott egy vagy több uniós intézmény tervezi. Ezen intézmények között a Bizottság is szerepel.
46. 46. A Bíróság ítélkezési gyakorlatából továbbá kitűnik, hogy valamely vélemény iránti kérelem különösen akkor elfogadható, ha a Bizottság megállapodásra vonatkozó javaslatát a Tanács elé terjesztették, és a Bírósághoz fordulás időpontjáig nem vonták vissza. Az viszont nem szükséges, hogy a Tanácsnak ebben a szakaszban már kinyilvánított szándéka legyen az ilyen megállapodás megkötése. Ilyen körülmények között ugyanis úgy tűnik, hogy a vélemény iránti kérelmet az érintett intézmények azon jogos törekvése vezérli, hogy az érintett megállapodásra vonatkozó döntés meghozatala előtt megismerjék az Unió, illetve a tagállamok hatásköreinek terjedelmét (lásd ebben az értelemben: 2/94 vélemény, EU:C:1996:140, 11–18. pont).
47. 47. Egyébiránt az EUMSZ 218. cikk (11) bekezdése szerinti, vélemény iránti eljárás célja – ahogyan azt a főtanácsnok állásfoglalásának 44. pontjában kifejtette – az olyan helyzetekből származó jogi bonyodalmak elkerülése, amelyekben a tagállamok a szükséges felhatalmazás nélkül nemzetközi kötelezettségvállalásokat tesznek, holott az uniós jogra tekintettel már nem rendelkeznek az e kötelezettségvállalások végrehajtásához szükséges jogalkotási hatáskörrel.
48. 48. Ugyanis egy esetleges bírósági határozat, amely a tagállamokra nézve kötelező nemzetközi megállapodás megkötését követően azt állapítaná meg, hogy e megállapodás összeegyeztethetetlen az Unió és a tagállamok közötti hatáskörmegosztással, komoly nehézségeket teremtene, és nem csupán az Unió belső szintjén, de a nemzetközi kapcsolatok szintjén is, és veszélyeztetné valamennyi érdekelt fél, köztük a harmadik államok érdekeit is (lásd analógia útján: 3/94 vélemény, EU:C:1995:436, 17. pont, és 1/09 vélemény, EU:C:2011:123, 48. pont).
49. 49. Végül rá kell mutatni, hogy a vélemény iránti kérelem előterjesztésének lehetősége nem igényli előzetes feltételként az uniós intézmények közötti végleges, az Unió külső hatásköre gyakorlásának lehetőségére vagy célszerűségére vonatkozó megállapodást. Ugyanis a Parlamentnek, a Tanácsnak, a Bizottságnak és a tagállamoknak biztosított azon jog, hogy a Bíróság véleményét kérhessék, egyedileg is gyakorolható, bármiféle együttműködés nélkül (lásd: 1/09 vélemény, EU:C:2011:123, 55. pont).
50. 50. A jelen esetben a Bizottság határozatjavaslatokat terjesztett a Tanács elé, amelyek felhatalmazzák a tagállamokat arra, hogy nyolc harmadik állam tekintetében csatlakozást elfogadó nyilatkozatot helyezzenek letétbe. Így a Bizottság az érintett megállapodások Unió általi megkötését az Unió érdekében eljáró tagállamok közvetítésével tervezte. Emellett a Bíróság előtt nem merült fel, hogy e javaslatokat visszavonták volna. Egyébiránt, noha a Tanács ellenezte e javaslatokat, ezek ellenzése nem a szóban forgó megállapodások tényleges megkötésének lehetőségén alapul, hanem kizárólag a Tanács azon meggyőződésén, hogy az Unió az érintett területen nem rendelkezik kizárólagos külső hatáskörrel. Ilyen körülmények között az olyan nemzetközi megállapodások, amelyeknek e nyilatkozatok alkotóelemei, a vélemény iránti kérelem benyújtásának időpontjában „tervezett” megállapodásoknak minősíthetők.
51. 51. E következtetést az a körülmény sem kérdőjelezi meg, hogy akkorra, amikor a Bíróság a jelen vélemény iránti kérelemről határoz, bizonyos tagállamok már letétbe helyeztek csatlakozást elfogadó nyilatkozatot az 1980. évi Hágai Egyezmény letéteményesénél. Ugyanis, noha a jelen vélemény 47. pontjában hivatkozott célkitűzésből az következik, hogy az érintett megállapodás akkor tekinthető „tervezettnek”, ha azt még nem kötötték meg azelőtt, hogy a Bíróság a vélemény iránti kérelemről határozná, önmagában e körülmény nem teszi teljesen okafogyottá e kérelmet.

A vélemény iránti eljárás elferdítéséről

52. 52.A Tanácsnak és bizonyos tagállamoknak a vélemény iránti eljárás állítólagos elferdítésére vonatkozó érvelését illetően rá kell mutatni, hogy a jelen esetben a Bizottság úgy véli, hogy a 2201/2003 rendelet 2004. augusztus 1-jei hatálybalépésekor az Unió kizárólagos külső hatáskörre tett szert csatlakozást elfogadó nyilatkozat letétbe helyezésére az 1980. évi Hágai Egyezmény letéteményesénél, és ezen időponttól kezdődően a tagállamok az Unió felhatalmazása nélkül erre már nem jogosultak. Márpedig ezen időpont és a jelen vélemény 26. pontjában említett javaslatok Bizottság általi elfogadásának napja, vagyis 2011. december 21-e között a különböző tagállamok összesen több mint 300 csatlakozást elfogadó nyilatkozatot helyeztek letétbe.
53. 53.Igaz ugyan, hogy ezen időszakban a Bizottság egyetlen kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárást sem indított e tagállamokkal szemben azon számos cselekmény miatt, amelyeket hallgatólagosan a vélemény iránti kérelemben kifogásol, azonban a Bíróság semmiféle konkrét és objektív bizonyítékkal nem rendelkezik, amely arra engedne következtetni, hogy e kérelem benyújtásával a Bizottság kizárólag vagy legalábbis meghatározó módon az EUMSZ 258. cikkben előírt eljárás kijátszására törekedett.
54. 54.Mindenesetre az a körülmény, hogy a jelen vélemény iránti eljárás alkalmával felvetett bizonyos kérdések az EUMSZ 258. cikkben alapuló esetleges kötelezettségszegési eljárásokban is felmerülhetnek, nem ellentétes azzal, hogy e kérdésekkel az EUMSZ 218. cikk (11) bekezdése alapján a Bírósághoz forduljanak. A vélemény iránti eljárásnak ugyanis lehetővé kell tennie minden olyan kérdés megoldását, amelyek bírósági vizsgálat tárgyává tehetőek, feltéve hogy e kérdések megfelelnek ezen eljárás céljának (lásd ebben az értelemben: 2/92 vélemény, EU:C:1995:83, 14. pont).
55. 55.A fentiek alapján a Bizottság által benyújtott vélemény iránti kérelmet elfogadhatónak kell nyilvánítani.

Az ügy érdeméről

A Bíróság elé terjesztett észrevételek

56. 56.A Parlament és a Bizottság azt állítják, hogy az Unió kizárólagos külső hatáskörrel rendelkezik a csatlakozást elfogadó nyilatkozatok tételére. Ugyanis, először is az 1980. évi Hágai Egyezmény és a 2201/2003 rendelet ugyanazt a területet fedik le, mivel mindkettő a jogellenesen elvitt gyermekek visszavételére vonatkozó eljárással, a láthatási joggal és a szülői felelősség terén a központi hatóságok együttműködésével kapcsolatos kérdéseket érinti.
57. 57.Továbbá e szabályok egymástól elválaszthatatlan szabályok halmazát alkotják. Igaz, hogy az uniós jogalkotó nem találta szükségesnek az említett egyezményben szereplő rendelkezéseknek az említett rendeletbe történő átültetését. Mindazonáltal e rendelkezések kiegészítésével és megerősítésével valójában átemelte azokat a rendeletbe. Így mind a 2201/2003 rendelet 11. cikkének, mind e rendeletnek a jogellenesen elvitt gyermekek visszavételére vonatkozó más cikkeinek ugyanaz a hatálya, mint ennek az egyezménynek. E rendelkezések kizárólag az egyezmény megfelelő rendelkezéseivel együttesen alkalmazhatók.
58. 58.Végül, szerintük, az Unió kizárólagos külső hatásköre az 1980. évi Hágai Egyezmény egészére kiterjed. Még ha feltételezzük is, hogy bizonyos szabályok különválaszthatók ezen egyezménytől, alkalmazni kellene a Bíróság által a 2/91 véleményben (EU:C:1993:106) kifejtett elvet, amelynek értelmében, ha valamely területet már nagyrészt lefednek az uniós szabályok, a külső hatáskörnek kizárólagosnak kell lennie. A jelen esetben pedig ez a helyzet.

59. 59.A Parlamenthez és a Bizottsághoz hasonlóan az olasz kormány úgy véli, hogy az Uniónak a csatlakozást elfogadó nyilatkozatokra vonatkozó kizárólagos külső hatáskörének megállapításához szükséges összes feltétel fennáll.
60. 60.Ezzel szemben a belga, a cseh, a német, az észt, az ír, a görög, a spanyol, a francia, a ciprusi, a lett, a litván, az osztrák, a lengyel, a portugál, a román, a szlovák, a finn és a svéd kormány, az Egyesült Királyság Kormánya, valamint a Tanács mind azzal érvelnek, hogy az Unió nem rendelkezik kizárólagos külső hatáskörrel e tekintetben. Ráadásul a görög, a francia és a lengyel kormány szerint az Uniónak semmilyen hatásköre nincs e területen.
61. 61.Először is, a Bizottság vélemény iránti kérelmében tévesen a 2201/2003 rendelet és az 1980. évi Hágai Egyezmény közötti állítólagos hasonlóságot hangsúlyozta, ahelyett hogy megvizsgálta volna az e kérelemmel érintett kötelezettségvállalást, vagyis a csatlakozást elfogadó nyilatkozatot. Márpedig e kötelezettségvállalás nem sértheti e rendelet egységes és koherens alkalmazását, mivel e nyilatkozat célja eltérő: ez utóbbi ugyanis a harmadik államok központi hatóságainak együttműködésére vonatkozik, míg az említett rendelet csupán a tagállamok központi hatóságai közötti együttműködést szabályozza.
62. 62.Az említett egyezmény alapján létrehozott központi hatóságok ugyanis autonóm módon kölcsönösen együttműködnek, olyannyira, hogy az a tény, hogy valamely tagállam központi hatósága együttműködik harmadik államok központi hatóságaival, semmilyen mértékben nem befolyásolja két tagállam központi hatóságainak együttműködését. Ebből következik, hogy bizonyos harmadik államok ugyanezen egyezményhez való csatlakozásának valamely tagállam általi egyoldalú elfogadása semmiféle hatással nem jár az uniós jog egységes és koherens alkalmazására nézve a tagállamok központi hatóságainak együttműködése terén.
63. 63.Másodszor, még ha feltételezzük is, hogy a vélemény iránti kérelmet az 1980. évi Hágai Egyezményre tekintettel kell megvizsgálni, a kizárólagos külső hatáskör fennállása nem fakadhat abból a tényből, hogy ezen egyezmény alkalmazási körét az uniós jog egyenértékű szabályai állítólagosan nagyrészt lefedik. Először is e szempont nem releváns, mivel nem szerepel az EUMSZ 3. cikk (2) bekezdésében, amely kodifikálta a Bíróságnak a nemzetközi megállapodás megkötésére vonatkozó kizárólagos uniós hatáskör feltételeivel kapcsolatos ítélkezési gyakorlatát. Továbbá ezen egyezmény, illetve a 2201/2003 rendelet hatálya csupán részben fedik egymást, mind a szabályozott kapcsolatok jellegét, mind ezen jogi aktusok személyi hatályát tekintve. Végül az e rendelet és az említett egyezmény közötti átfedések nem alkalmasak az Unió kizárólagos hatáskörének megalapozására, mivel az átfedések elvontak, és nem teszik lehetővé az egyezmény e rendeletre gyakorolt hatásának kimutatását.
64. 64.Harmadszor, noha az a tény, hogy egyes tagállamok elfogadják valamely csatlakozó állam csatlakozását, mások pedig nem, létrehozhat kevésbé kívánatos helyzeteket, és oda vezethet, hogy az 1980. évi Hágai Egyezménynek a csatlakozó államokkal szembeni érvényesíthetősége tagállamonként eltérő lesz, ez azonban magának az egyezménynek a természetéből fakad, és nem akadályozza ezen rendelet megfelelő alkalmazását.

A Bíróság álláspontja

A Bíróság vizsgálatának tárgyáról

65. 65.Mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy a jelen esetben a csatlakozást elfogadó nyilatkozat, és ebből következően a nemzetközi megállapodás, amelynek e nyilatkozat az alkotóeleme, járulékos az 1980. évi Hágai Egyezményhez viszonyítva, amely ezek létét és hatásait szabályozza, és amelytől

következésképpen e nyilatkozat és e megállapodás nem választható el. Ugyanis, ahogyan az a jelen vélemény 39. pontjában szerepel, az említett megállapodás célja annak lehetővé tétele, hogy két érintett állam közötti kétoldalú kapcsolatokban az egyezmény egészét alkalmazzák.

66. 66.Ebből következik, hogy a jelen vélemény iránti kérelem vizsgálata során az említett egyezményben előírt jogok és kötelezettségek összességét figyelembe kell venni.

Az Unió hatáskörének fennállásáról

67. 67.Az Unió nemzetközi megállapodások megkötésére vonatkozó hatásköre nem kizárólag a Szerződések kifejezett rendelkezéseiből következhet, hanem hallgatólagosan a Szerződések egyéb rendelkezéseiből, valamint az Unió intézményei által az e rendelkezések alapján hozott jogi aktusokból is eredhet. Közelebbről, minden esetben, amikor az uniós jog valamely meghatározott cél elérése érdekében belső hatáskört biztosít az említett intézmények számára, az Unió erre vonatkozó kifejezett rendelkezés hiányában is hatáskörrel rendelkezik az e cél eléréséhez szükséges nemzetközi jogi kötelezettségek vállalására (1/03 vélemény, EU:C:2006:81, 114. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Egyébként ez utóbbi eset szerepel az EUMSZ 216. cikk (1) bekezdésében is.
68. 68.A jelen esetben ki kell emelni, hogy az 1980. évi Hágai Egyezmény a gyermekek jogellenes külföldre vitelének polgári jogi vonatkozásairól szól. Az egyezmény tehát a több államra kiterjedő családjogi kérdések területére vonatkozik, amely területen az Unió az EUMSZ 81. cikk (3) bekezdése értelmében belső hatáskörrel rendelkezik. Emellett az Unió a 2201/2203 rendelet elfogadásával gyakorolta e hatáskörét. Ilyen körülmények között az ezen egyezmény tárgyát képező területen az Unió külső hatáskörrel rendelkezik.

A hatáskör jellegéről

69. 69.Az EUM-Szerződés többek között a 3. cikkének (2) bekezdésében pontosítja azon feltételeket, amelyek fennállása esetén az Unió kizárólagos külső hatáskörrel rendelkezik.
70. 70.E tekintetben egyértelmű, hogy valamely harmadik állam az 1980. évi Hágai Egyezményhez való csatlakozásának elfogadását az Unió egyetlen jogalkotási aktusa sem írja elő, és az nem szükséges az Unió belső hatáskörének gyakorlásához. Következésképpen a vélemény iránti kérelmet az EUMSZ 3. cikk (2) bekezdésében szereplő feltételre tekintettel kell megvizsgálni, amelynek értelmében valamely nemzetközi megállapodás megkötése az Unió kizárólagos hatáskörébe tartozik, amennyiben „a közös szabályokat érintheti, vagy azok alkalmazási körét megváltoztathatja”.
71. 71.E feltétel tiszteletben tartását a Bíróság azon ítélkezési gyakorlatára tekintettel kell megvizsgálni, amely szerint akkor áll fenn annak kockázata, hogy a tagállamok által vállalt nemzetközi kötelezettségvállalások sértik az uniós közös szabályokat, vagy megváltoztatják e szabályok alkalmazási körét, ami alkalmas az Unió kizárólagos külső hatáskörének igazolására, ha e kötelezettségvállalások az említett szabályok alkalmazási köréhez tartoznak (lásd ebben az értelemben: Bizottság kontra Tanács, ún. AETR-ítélet, 22/70, EU:C:1971:32, 30. pont; Bizottság kontra Dánia ítélet, C-467/98, EU:C:2002:625, 82. pont, és Bizottság kontra Tanács ítélet, C-114/12, EU:C:2014:2151, 66–68. pont).
72. 72.Az ilyen kockázat megállapítása nem feltételezi a nemzetközi kötelezettségvállalások és az uniós szabályozás hatálya alá tartozó tárgykörök közötti teljes egybeesést (lásd: 1/03 vélemény, EU:C:2006:81, 126. pont, és Bizottság kontra Tanács ítélet, EU:C:2014:2151, 69. pont).
73. 73.Az uniós szabályok alkalmazási körét a nemzetközi kötelezettségvállalások különösen akkor érinthetik vagy változtathatják meg, ha az utóbbiak az ilyen szabályok által jelentős részben már szabályozott tárgykörhöz tartoznak (lásd ebben az értelemben: 2/91 vélemény, EU:C:1993:106, 25. és 26. pont). Ahogyan azt a Bíróság már kimondta, és ellentétben azzal, amit a Tanács és észrevételeket

benyújtó bizonyos tagállamok állítanak, az EUMSZ 3. cikk (2) bekezdésével összefüggésben e körülmény releváns marad annak értékelésekor, hogy teljesül-e az uniós közös szabályok megsértésének vagy e szabályok alkalmazási köre megváltoztatásának veszélyére vonatkozó feltétel (Bizottság kontra Tanács ítélet, EU:C:2014:2151, 70., 72. és 73. pont).

74. 74.Ennek kapcsán, mivel az Unió csak ráruházott hatáskörökkel rendelkezik, ezért a hatáskör fennállásának – ráadásul kizárólagos hatáskör fennállásának – a tervezett nemzetközi megállapodás és a hatályos uniós jog közötti viszony átfogó és konkrét elemzéséből levont következtetéseken kell alapulnia. Ezen elemzésnek ki kell terjednie az uniós szabályok, illetve a tervezett megállapodás rendelkezéseinek hatálya alá tartozó tárgykörökre, az előrelátható továbbfejlődési perspektíváikra, valamint e szabályok és rendelkezések jellegére és tartalmára, annak megvizsgálása érdekében, hogy a szóban forgó megállapodás sértheti-e az uniós szabályok egységes és koherens alkalmazását és az általuk létesített rendszer megfelelő működését (lásd: 1/03 vélemény, EU:C:2006:81, 126., 128. et 133. pont; valamint Bizottság kontra Tanács ítélet, EU:C:2014:2151, 74. pont).
- – Az érintett területek közötti átfedésről
75. 75.Az 1980. évi Hágai Egyezmény konkrétabban két eljárást ír elő, egyrészt a jogellenesen elvitt gyermekek visszavételére, másrészt a láthatási jog gyakorlásának biztosítására vonatkozó eljárást.
76. 76.Ami először is a jogellenesen elvitt gyermekek visszavételére vonatkozó eljárást illeti, az említett egyezmény 8–11. cikke szabályozza a gyermek visszavitele iránti kérelem valamely szerződő állam központi hatóságához való benyújtását, e kérelem továbbítását azon szerződő állam központi hatóságához, ahol a gyermek található, valamint e kérelemnek ez utóbbi állam igazságügyi vagy államigazgatási szervei általi intézését. Ugyanezen egyezmény 12. cikke rendelkezik azon feltételekről, amelyek mellett ezen igazságügyi vagy államigazgatási szervek elrendelik e gyermek visszavételét azon szerződő államban, ahol a gyermek szokásos tartózkodási helye az elvitelét vagy visszatartását megelőzően volt. Az 1980. évi Hágai Egyezmény 13. és 20. cikke pontosítja azon eseteket, amikor ez utóbbi hatóságok megtagadhatják a gyermek visszavételét és visszavitt elutasító határozatot fogadhatnak el.
77. 77.A 2201/2203 rendelet – különösen annak 11. cikke – kiegészíti és pontosítja az egyezmény említett szabályait. Így e rendelet 11. cikkének (2) bekezdése előírja az érintett gyermek az említett egyezmény 12. és 13. cikkében előírt eljárások során történő meghallgatásának elvét. Ugyanígy az említett rendelet 11. cikkének (3) bekezdése pontos határidőt szab, amelyen belül a jogellenesen külföldre vitt gyermek visszavételére vonatkozó határozatot meg kell hozni. Egyébiránt ugyanezen rendelet 11. cikkének (4)–(6) bekezdése behatárolja a tagállami bíróság azon lehetőségét, hogy ugyanazon egyezmény alapján elutasítsa a gyermek visszavételére irányuló kérelmet, további feltételeket szabva ezen elutasítás gyakorlására vonatkozóan. A 2201/2003 rendelet 11. cikkének (8) bekezdése e rendelet 42. cikkével összefüggésben olyan eljárást hoz létre, amely egyszerűsíti a jogellenesen elvitt gyermekek visszavételét, kiegészítve az 1980. évi Hágai Egyezményben előírt eljárást. E rendelkezések szerint az említett rendelet értelmében joghatósággal rendelkező bíróság az ezen egyezmény 13. cikke szerinti visszavitt elutasító határozat ellenére későbbi, a gyermek visszavételét elrendelő határozatot hozhat, amelyet végrehajthatónak ismernek el a gyermek tartózkodási helye szerinti tagállamban, anélkül hogy e tagállam hatóságai ezen elismerést megtagadhatnák.
78. 78.A 2201/2003 rendelet előző pontban hivatkozott mindezen rendelkezéseinek tartalmából kitűnik, hogy azok vagy az 1980. évi Hágai Egyezmény szabályain alapulnak, vagy olyan következményeket írnak elő, amelyeket ez utóbbiak alkalmazásából kell levonni. A rendelkezések e két csoportja így elválaszthatatlan normatív egységet alkot, amely az Unión belül jogellenesen elvitt gyermekek visszavételére vonatkozó eljárásokra alkalmazandó.

79. 79.Továbbá a láthatási jog gyakorlásának biztosítására vonatkozó eljárást illetően megjegyzendő, hogy azzal közelebbről csupán az egyezmény 21. cikke foglalkozik, amely annak előírására korlátozódik, hogy az e jog gyakorlására vonatkozó kérelmeket a szerződő államok központi hatóságaihoz lehet intézni, és ez utóbbiakat kötelezi e jog zavartalan gyakorlásának biztosítására.
80. 80.A 2201/2003 rendelet hasonló alapszabályokat rögzít e jog gyakorlásával kapcsolatban. Közelebbről, annak 55. és 57. cikke szerint a szülői felelősség gyakorlói segítségnyújtás iránti kérelmet nyújthatnak be a láthatási jog gyakorlása érdekében a szokásos tartózkodási helyük szerinti tagállam központi hatóságához, vagy azon tagállam központi hatóságához, amelyben a gyermek szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik, vagy ahol éppen tartózkodik.
81. 81.Végül az 1980. évi Hágai Egyezmény olyan általános rendelkezéseket ír elő, amelyek egyaránt vonatkoznak a jogellenesen elvitt gyermek visszavitelével és a láthatási jog gyakorlásával kapcsolatos eljárásokra. Így ezen egyezmény 22. és 26. cikkéből kitűnik, hogy a hatáskörrel rendelkező hatóságok – bizonyos kivételektől eltekintve – nem írhatnak elő költségtérítést vagy biztosítékadást ezen eljárásokkal összefüggésben. Az említett egyezmény 23. cikke alapján semmiféle hitelesítés vagy más hasonló formalitás nem követelhető az említett eljárásokkal kapcsolatban. Az 1980. évi Hágai Egyezmény 24. cikke pontosítja azon nyelveket, amelyeken az ezen egyezmény alkalmazását érintő kérelmeket a megkeresett állam központi hatóságához intézni lehet. Emellett az említett egyezmény 25. cikke szerint a valamely szerződő államban szokásos tartózkodási hellyel rendelkező és ilyen kérelmet előterjesztő személy jogsegélyre és tanácsadásra jogosult bármely más szerződő államban, ugyanazon feltételek mellett, mintha maguk is azon állam polgárai lennének, vagy ott szokásos tartózkodási hellyel rendelkeznének.
82. 82.A 2201/2003 rendelet hasonló részletszabályokat ír elő a jogellenesen elvitt gyermek visszavételére és a láthatási jog gyakorlásának biztosítására vonatkozó eljárásra. Többek között e rendelet 57. cikkének (3) bekezdéséből következik, hogy a központi hatóságok által biztosított segítségnyújtás térítésmentes. Az említett rendelet 41. cikke értelmében a valamely tagállamban meghozott végrehajtható határozat alapján biztosított láthatási jogot egy másik tagállamban a végrehajthatóvá nyilvánításának szükségessége és az elismerése megtagadásának lehetősége nélkül ismerik el és hajtják végre. A 2201/2003 rendelet 42. cikke az ugyanezen rendelet 11. cikkének (8) bekezdésében említett, a gyermek visszavételét elrendelő határozatok hasonló elismerését írja elő. E rendelet 57. cikke (2) bekezdésének megfelelően lehetőség van a tájékoztatásokat a saját nyelvüktől eltérő nyelven intézni a tagállamok központi hatóságaihoz. Végül az említett rendelet 50. cikke kimondja, hogy a kérelmező, aki az eredeti eljárás helye szerinti tagállamban jogi segítségnyújtásban vagy költségmentességben részesült, az ugyanezen rendelet 41., 42. és 48. cikkében előírt, a jogellenesen elvitt gyermek visszavételére és a láthatási jog gyakorlására vonatkozó eljárásban jogosult a végrehajtás szerinti tagállam jogában meghatározott legkedvezőbb jogi segítségnyújtásban, vagy a legszélesebb körű költségmentességben részesülni.
83. 83.A fentiek alapján meg kell állapítani, hogy a 2201/2003 rendelet rendelkezései nagyrészt lefedik az 1980. évi Hágai Egyezményben szabályozott két eljárást, vagyis a jogellenesen elvitt gyermek visszavételére és a láthatási jog gyakorlásának biztosítására vonatkozó eljárást. Így ezen egyezmény egészét úgy kell tekinteni, mint amelyet lefednek az uniós szabályok.
- – A közös szabályok megsértésének kockázatáról
84. 84.Azon kockázatot illetően, hogy az 1980. évi Hágai Egyezmény és a csatlakozást elfogadó nyilatkozatok megsértik az uniós szabályokat, jellegükre és tartalmukra tekintettel, meg kell állapítani egyrészt, hogy a 2201/2003 rendelet egységes szabályokat vezet be, amelyek kötelezőek a tagállamok központi hatóságaira.

85. 85.Másrészt az említett rendelet és az egyezmény rendelkezései – és különösen az ugyanezen rendelet 11. cikkében előírt és az említett egyezmény III. fejezetében szereplő rendelkezések – közötti átfedés és a közöttük lévő szoros kapcsolat miatt ez utóbbi rendelkezései hatással lehetnek a 2201/2003 rendelet szabályainak értelmére, hatályára és hatékony érvényesülésére.
86. 86.E következtetést nem gyengíti az a körülmény sem, hogy az említett rendelet számos rendelkezése és ugyanezen egyezmény rendelkezései egymással koherensnek tűnhetnek. Ugyanis, ahogyan azt a Bíróság már kimondta, a nemzetközi kötelezettségvállalások akkor is érinthetik az uniós szabályokat, ha nem áll fenn ellentmondás közöttük (lásd ebben az értelemben: 2/91 vélemény, EU:C:1993:106, 25. és 26. pont, valamint Bizottság kontra Tanács ítélet, EU:C:2014:2151, 71. pont).
87. 87.Közelebbről az 1980. évi Hágai Egyezmény és a 2201/2003 rendelet közötti viszonyt többek között e rendelet 60. cikke pontosítja, amely szerint e rendelet elsőbbséget élvez az egyezménnyel szemben, amennyiben az általuk szabályozott területek átfedik egymást.
88. 88.Márpedig a 2201/2003 rendeletnek biztosított elsőbbség ellenére az e rendelettel bevezetett közös szabályok hatályát és hatékony érvényesülését érintheti harmadik államok az 1980. évi Hágai Egyezményhez való csatlakozásának a tagállamok általi heterogén elfogadása.
89. 89.E tekintetben, ahogyan azt a Parlament és a Tanács hangsúlyozta, ha a tagállamok és nem az Unió rendelkezne hatáskörrel új harmadik államoknak az 1980. évi Hágai Egyezményhez való csatlakozásának elfogadására vagy elutasítására, fennállna a 2201/2003 rendelet egységes és koherens alkalmazása és különösen a tagállamok hatóságai közötti együttműködés szabályai sérelmének kockázata, minden olyan esetben, amikor a gyermek jogellenes külföldre vitele valamely harmadik államot és két olyan tagállamot érint, amelyek közül az egyik elfogadta e harmadik állam ezen egyezményhez való csatlakozását, a másik pedig nem.
90. 90.A fentiek alapján harmadik állam az 1980. évi Hágai Egyezményhez való csatlakozásának elfogadása az Unió kizárólagos hatáskörébe tartozik.

Következésképpen a Bíróság (nagytanács) a következő véleményt adja:

Az Európai Unió kizárólagos hatáskörébe tartozik annak elfogadása, hogy valamely harmadik állam csatlakozzon a gyermekek jogellenes külföldre vitelének polgári jogi vonatkozásairól szóló, Hágában 1980. október 25-én megkötött egyezményhez.

Aláírások.